

Horváth Béla

Horváth Béla s-a stins într-una dintre ultimele zile ale toamnei. Mărturisesc că nu am avut prilejul să-l cunosc cînd, tînr fiind, „rupea inima tirgului“, dansînd și cîntînd în Silvia de Kalman, și nu l-am văzut nici în Mackie Șiș din Opera de trei parale. Cînd l-am întîlnit, trecuse într-a doua tinerețe; avea o privire ageră îndărătul ochelarilor, și purta o barbă menită să confere gravitate unui obraz mereu șăgalnic. Atunci, la începutul anilor '70, era un sol de maestru de ceremonii al clădirii de pe 1 Mai, 26, care adăpostește Teatrul maghiar și Opera maghiară din Cluj-Napoca. Regiza, deopotrivă, la ambele instituții, juca la teatru și era directorul de scenă al neplăcutelor succese ale scenei lirice. Pe urmă, cînd nici nu te așteptai, monta tragedia Electra maghiară a lui Bornemissza, la Palatul Banffy, sau îl juca pe acel memorabil Petrescu din Puterea și Adevărul de Titus Popovici. Sau îl „descînta“ prin satiră pe redactorul-șef din Opinia publică de Baranga.

Era un frenetic. Un avid: dorca mereu s-audă sunetul înconfundabil, mîndru și răsplătitor, al aplauzelor, cel care nu se poate schimba pe țchimi, la nici unul dintre zarafii lumii.

Își începuse cariera odată cu deceniul '50—'60, făcînd parte din prima promoție a Institutului, cea care a dat scenelor noastre maghiare, între alții, pe Orosz Lujza, Lohinszky Loránd, László Gerő. A ales o cale de apropiere de public, potrivită sufletului său: pentru el, publicul trebuia să fie o mulțime capabilă să trăiască starea de exaltare. Avea bagheta magică a hîstrionului, una dintre cele mai ciudate scule ale omului, în stare să decanteze și să cristallizeze, prin cuvînt și imagine, binele și răul, cîlberindu-le din taințe și din chingile complexelor.

A fost un navigator, un cîrmaci destoinic al fragilelor pilotine, îndrumînd spre golful Catharsisului. Acum, cînd a trecut în lumea undelor și umbrelor, să-i fie apa limpede.

SUGĂR Teodor

P.S. Abia conținînd dollul scenei clujene, după moartea lui Horváth Béla, iată, că sosește o altă veste tristă: a murit Pásztor János. Un alt meșteșugar, plămădit din altă materie, mai virtos și monumental, dar la fel de util și de neînlocuit... Pomelnicul scenei clujene e intristător, în ultima vreme: în nici cinci ani, s-au călătorit spre nefflință tragedia Balógh Éva, societarul-Artist al poporului Kovács György, pateticul Péterffy Gyula, iar, recent, Horváth Béla și Pásztor János. Cel mai mulți, la vîrsta cînd omul e încă în putere. De unde se vede că teatrul nu e o treabă atît de ușoară...

telex-„,teatrul“●telex-„,teatrul“●telex-„,teatrul“

Iocasta de Constantin Zărnescu. Piesa se anunță interesantă. Autorul n-o fi, oare, cunoscutul actor și director al Teatrului „A. Davila“ din Pitești? N-ar fi rău dacă, stăruind în a publica piese românești inedite (cum și fac, dealtefel), colegii noștri de la „Tribuna“ ar prezenta, succint, pe autorii fragmen-

telor publicate. ● În ultimele zile ale anului 1981, Teatrul „Victor Ion Popa“ din Birlad a prezentat premiera piesei Casa nebunului de Tudor Popescu, în regia lui Cristian Nacu. Se mai repetă Micul infern, de Mircea Ștefănescu, în regia lui Matei Varodi. ● Foarte multe teatre au prezentat, în ultimele zile

ale anului 1981, avanpremiere „secrete“ cu spectacole care vor avea premierele oficiale în 1982. Noi zîmbim pe sub mustață (dar, nu complice), pentru că știm că aceste avanpremiere au un subtitlu comun: „Bifat în 1981“. Me-tehne vechi!

FAIMA